

ΠΡΟ-ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΔΙ' ΕΥΡΥΤΕΡΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Υπό ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΤΣΑΤΣΟΥ

Κυρίαί και Κύριοι,

Γενικόν είναι ανά τον κόσμον τὸ αἶτημα βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς ἀνθρωπίνης διαβιώσεως.

Αἱ αὖξουσαι ἀνθρώπινοι προσδοκίαι, γίνονται, γενικῶς, αἰσθηταί. Ἡ Ἑλλάς, εὐρισκομένη εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν χωρῶν αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται μεταξὺ τῆς ὑπὸ καὶ τῆς ἡμιαναπτύξεως, τελεῖ ὑπὸ τὰς αὐτὰς κρίσιμους συνθήκας—τῆς ἀνάγκης ἐξευρέσεως τρόπων βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ τῆς.

Ὁ πληθυσμὸς μας αὐξάνει κατὰ 80-90.000 ψυχὰς ἑτησίως. Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς ἢ δὲν εὐρίσκει ἀπασχόλησιν ἢ, ἐὰν εὐρίσκη, αὕτη εἶναι μερική. Ἡ ἀναλογία τῶν πράγματι παραγωγικῶς ἀπασχολουμένων, εἶναι σχετικῶς πολὺ μικρά.

Μέλημα, ὅθεν, τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ πληθυσμοῦ, εἶναι ἡ ἐξεύρεσις τρόπων καὶ ἡ δημιουργία συνθηκῶν παραγωγικῆς ἀπασχολήσεως τοῦ σταθερῶς αὐξανόντος πληθυσμοῦ.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι, ἐὰν τοῦτο δὲν ἐπιτευχθῆ, ὄχι μόνον δὲν δύναται νὰ προσδοκᾶται βελτίωσις ἀλλ' ὅτι ἀσφαλῶς, μετὰ τὴν στασιμότητα, θὰ ἐπέλθῃ χειροτέρευσις τῆς νῦν καταστάσεως.

Δὲν νομίζω ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν χώραν μας τομεῖς παραγωγικῆς δραστηριότητος, ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ἔχη ἀκόμη ἱκανὰ περιθώρια ἀναπτύξεως καὶ βελτιώσεως.

Ἡ γεωργία ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ τῆς ἐννοίᾳ, μὲ τοὺς τομεῖς τῆς κτηνοτροφίας, τῆς ἀλιείας, τῆς δενδροκομίας καὶ τῆς δασικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐντὸς τῶν καθωρισμένων πλέον ἀπὸ ἀπόψεως χώρου πλαισίων, ἔχει, ἀναμφισβήτητα, πολλὰ στάδια ποσοτικῆς ἀναπτύξεως καὶ ποιοτικῆς βελτιώσεως.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν εὐνοϊκῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῶν φυσικῶν καλλονῶν, τῶν ἱαματικῶν πηγῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν μνημείων τῆς χώρας, διὰ τοῦ τουρισμοῦ τῶν ξένων, εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς ἀπολύτως ἐμβρυώδη κατάστασιν.

Ὅτι, τῶν σημαντικωτάτων αὐτῶν τομέων, ἡ ἀνάπτυξις εἶναι ἀσφαλῶς δυνατή, νομίζω ὅτι οὐδεὶς τὸ ἀμφισβητεῖ. Ἄλλ' αὕτη εἶναι καὶ ἀπαραίτητος διότι, ἐὰν δὲν βελτιωθῆ τὸ ἀτομικὸν εἰσόδημα τῶν εἰς αὐτοὺς εἰς μέγιστον ἀριθμὸν ἤδη ἀσχολουμένων, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξη βελτίωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν, οὔτε μείωσις τῆς ὑποαπασχολήσεως αὐτῶν, οὔτε ἀπορρόφησης τῶν ἀνέργων.

Πιστεύω πράγματι, ὅτι, οἱ μνημονευθέντες τομεῖς δύνανται καὶ πρέπει καὶ εἶναι συμφέρον, νὰ ἀπασχολοῦν πληρέστερον τοὺς ἤδη ἀπασχολουμένους καὶ νὰ ἀπορροφοῦν, ἑτησίως, τὸν σταθερῶς αὐξανόμενον ἀριθμὸν νέων ἐργατικῶν

χειρῶν, προσφερομένων, εἴτε ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, εἴτε ἐκ τῆς προσελκύσεως εἰς αὐτοὺς προσώπων ἐκ τῶν ὀλιγώτερον παραγωγικῶν ἐπαγγελματικῶν ἀπασχολήσεων.

Πέραν, ὅμως, τῶν μνημονευθέντων τοιμῶν, ὅπου οἱ παραγωγικῶς ἀπασχολούμενοι ἀποτελοῦν κατ' ἀριθμὸν τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων, ἡ βιομηχανία ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα πλείστων πρὸς θεραπείαν τοῦ προβλήματος τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Διότι, ἡ βιομηχανία ἐκτείνει τὴν δραστηριότητά της καὶ προσφέρει ἀπασχόλησιν εἰς διαδοχικὰ στάδια, ἀπὸ τῆς ἐξευρέσεως τῶν ἀναγκαιουσῶν αὐτῆς πρώτων ὑλῶν μέχρι τῆς διαθέσεως τῶν παραγομένων ὑπ' αὐτῆς προϊόντων. Εἶναι ἀσαφὴ τὰ ὅρια αὐτῆς πρὸς τοὺς κλάδους τῶν ἀπλῶν ἐξορυκτικῶν ἢ μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ὅπως, ἐπίσης, καὶ καθόσον ἀφορᾷ τὸν λόγῳ μεγέθους ἢ χρησιμοποιοῦμένων μηχανικῶν μέσων, χαρακτηρισμὸν ὡς μικρῶν βιομηχανιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποκαλοῦνται καὶ βιοτεχνίαι ἢ βιοτεχνικὰ ἐργαστήρια. Ἄλλὰ καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔχουν ἀσαφὴ τὰ ὅρια μὲ τὰς ἐπι μικροτέρας μονάδας, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται μέχρι τῆς ἀτομικῆς οἰκοτεχνίας.

Ὅλων αὐτῶν τῶν τοιμῶν ἡ χώρα ἔχει ἀνάγκην ἀναπτύξεως ὅσον τὸ δυνατόν ἐντατικώτερας ἐπὶ τῷ σκοπῷ παραγωγῆς ἀγαθῶν.

Ἄλλ' ἡ ἀνάπτυξις τῆς οἰκοτεχνίας καὶ τῆς μικρᾶς βιοτεχνίας δὲν ἀποτελοῦν τὸ θέμα τῆς σημερινῆς μου ὁμιλίας. Ἡ ὁμιλία μου θὰ περιορισθῇ εἰς τὴν βιομηχανίαν ἢ ὁποῖα, ἐν Ἑλλάδι, περιλαμβάνει καὶ τὴν μεγάλην βιοτεχνίαν, διότι, πράγματι καθαρῶς βιομηχανικαὶ μονάδες, ὑπὸ τὴν σημερινὴν διεθνή ἔννοιαν, ὑπάρχουν ἐν τῇ χώρᾳ ἐλάχιστα.

Ἡ βιομηχανία μας, περιλαμβανομένης τῆς—ἄς τὴν ἀποκαλέσω—βιομηχανικῆς βιοτεχνίας, εἶναι μικρὰ καὶ περιορισμένη.

Οἱ λόγοι εἶναι πολλοί, κυρίως ὅμως εἰς εἶναι ὁ βασικός: καὶ αὐτὸς εἶναι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίων.

Στοιχειώδης γνῶσις τῆς βιομηχανίας, καθιστᾷ ἐμφανῆς ὅτι, αὕτη, ἀπαιτεῖ σχετικῶς μεγάλα κεφάλαια, διὰ παγίας ἐπενδύσεις δυσκόλως ρευστοποιούμενας καὶ ὅτι τὸ κεφάλαιον αὐτὸ—τὸ ἐπιχειρηματικὸν—ἀποδίδει βραδέως, ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας· ἀλλὰ καὶ ὅτι κινδυνεύει νὰ χαθῇ ἔάν, κατὰ τινὰ τρόπον καὶ κατὰ περιόδους, δὲν ἐξευρίσκειται πρόσθετον κεφάλαιον πρὸς βελτίωσιν καὶ αὐξήσιν τῆς βιομηχανικῆς μονάδος.

Εἰς τὴν βασικὴν αὐτὴν ἔλλειψιν τῶν ἐπαρκῶν κεφαλαίων, κυρίως, ἀποδίδω τὴν σημερινὴν ἐν γένει κατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας.

Τὸ περιορισμένον πλαίσιον ποὺ προσέφερεν ἡ χώρα μας, μὲ τὸν σχετικῶς μικρὸν αὐτῆς πληθυσμὸν, ἰδίᾳ ὅμως πληθυσμὸν ὁ ὁποῖος ἔχει πολὺ μικρὸν μέσον ἐτήσιον εἰσόδημα, δὲν ἐδημιούργουν προϋποθέσεις εὐρυτέρας βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως. Συγχρόνως, ἐξ ἄλλου, συνθήκαι διεθνoῦς πολιτικῆς ἀσταθείας καὶ ἐσωτερικῆς οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς τοιαύτης, ἀπετέλουν συνεχῆ προσκόματα πρὸς ἴδρυσιν νέων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐπλήρουν πικριῶν, ἀπογοητεύσεων καὶ ἐνίοτε ὠδήγησαν τοὺς τολμηροὺς εἰς χρεωκοπίαν.

Ἐὰν ἐμελέτα τις καὶ ἀνέλυε λεπτομερῶς τὴν γέννησιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς

έλληνικῆς βιομηχανίας, ὡς καὶ τὰς κρατούσας ἐν τῇ χώρᾳ οἰκονομικὰς συνθήκας, εἶναι πολὺ πιθανὸν νὰ κατέληγεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς καὶ ὅ,τι σήμερον ὑπάρχει, ὑφίσταται ἀκόμη.

Ἄλλ' αἱ συνθήκαι αὐταὶ προσέδωκαν εἰς τὴν ὑφισταμένην βιομηχανίαν τὴν σημερινὴν τῆς μορφήν.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς βιομηχανίας μας εἶναι ὅτι, οἱ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι κλάδοι εἶναι οἱ τῶν ἐλαφρῶν λεγομένων βιομηχανιῶν, ὡς ἡ κλωστοῦφαντουργία, ἡ βιομηχανία διατροφῆς καί, ἐκ τῶν χημικῶν βιομηχανιῶν, αἱ ἐλαφροτέρας μορφῆς. Βιομηχαναὶ βαρεῖαι, δηλαδὴ ἀπαιτοῦσαι μεγάλα κεφάλαια ἐγκαταστάσεων ἐν σχέσει πρὸς τὸν μέγιστον δυνατὸν κύκλον ἐργασιῶν, ὑπάρχουν ἐλάχιστα ἐν Ἑλλάδι.

Ἔτερον ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι αἱ ἐπιχειρήσεις, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἀποτελοῦν ἐκάστη τὴν ἰδιοκτησίαν ἐνὸς προσώπου, μᾶς οἰκογενείας ἢ ἐλαχίστων ἀτόμων, ἀκόμη καὶ ὅταν ἔχουν τὴν μορφήν ἀνωῦμου εταιρίας, ἀκόμη καὶ ὅταν αἱ μετοχαὶ αὐτῶν εἶναι εἰσηγμένοι εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν. Οὐδεμιᾶς ἑλληνικῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως αἱ μετοχαὶ εἶναι πλέον εἰσηγμένοι εἰς ξένον χρηματιστήριον.

Τρίτον χαρακτηριστικόν, τοῦ ὁποῦ ἐλάχιστα ἐπιχειρήσεις στεροῦνται, εἶναι ἡ σχετικῶς μεγάλη ἀναλογία πιστωτικῶν κεφαλαίων ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἴδια ἢ μετοχικὰ τοιαῦτα τῆς ἐπιχειρήσεως· μετὰ τὸ πρόσθετον δὲ δυσμενὲς στοιχεῖον, ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν βραχυπροθέσμων πιστώσεων εἶναι πολὺ μεγάλη, ἐν σχέσει πρὸς τὰς μακροπροθέσμους τοιαύτας.

Ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι, νομίζω, συνέπεια τοῦ ἀνεπαρκοῦς ἐπιχειρηματικοῦ κεφαλαίου τοῦ ἐπενδεδυμένου εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, ἐξ οὗ καὶ ἀνάγλυφον προβάλλει τὸ θέμα τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τῶν λεγομένων «φορέων» τῆς βιομηχανίας, τῶν πραγματικῶν ἐπιχειρηματιῶν.

Συνήθως, οἱ πρῶτοι ἐπιχειρηματῆαι δημιουργοὶ ἤρχισαν καὶ ἐνεπλάκησαν εἰς διαφόρους βιομηχανικὰς περιπετείας, μετὰ πολὺ μικρὰ σχετικῶς κεφάλαια, ἀλλὰ μετὰ τὴν αὐτοπεποιθησιν, μετὰ ὑπερχειλίζοντα ἐνθουσιασμόν, τὴν ἀμετρον φιλοδοξίαν καὶ τὸ μέγιστον θάρρος ποῦ δίδει ἡ ἄγνοια. Καὶ ὑπάρχουν οἱ συνήθως καὶ δικαίως ἀντιλέγοντες ὅτι, ἂνεν αὐτῶν, οὐδὲν θὰ εἶχε πραγματοποιηθῆ, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς γενέσεως, φοβοῦμαι ὅτι ἐνυπῆρχε καὶ τὸ σπέρμα τῆς ἀδυναμίας τῆς ὀρθῆς καὶ ὑγιοῦς ἀναπτύξεως πλείστον ἐπιχειρήσεων.

Ἄλλὰ διὰ τὴν ὑφισταμένην βιομηχανίαν ὅ,τι ἔγινε ἔγινε, ἢ παρελθοντολογία καὶ ἡ ἐπικρίσις, ὅς μὴ μᾶς ἀπασχολοῦν, εἰμὴ ὡς πηγαὶ διδασμάτων μόνον διὰ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολῆ. Τὸ μέλλον κατ' ἀρχὴν καὶ κυρίως, διὰ τὴν ὑφισταμένην σήμερον βιομηχανίαν καὶ δι' ἐκείνην ἔπειτα τὴν νέαν, τὴν ὁποῖαν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν ἰδρυομένην παρὰ νέων ἐπιχειρηματιῶν ἐπὶ βάσεων ὑγιῶν καὶ προοπτικῆν εὐοίωνων.

Ἐφ' ὅσον, τὸ κύριον βᾶρος τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας ἀποδίδομεν εἰς τὴν ἑλλειψιν ἐπαρκῶν κεφαλαίων, δέον νὰ ἐπιδιώξωμεν ρεαλιστικοὺς τρόπους ἐξευρέσεως κεφαλαίων πρὸς ἐπένδυσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἐχομεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ζῶμεν εἰς Κράτος τὸ ὁποῖον διέπεται ἀπὸ πραγματικῶς δημοκρατικὸν πολίτευμα καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν του μορφήν, βασιζέται εἰς τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα.

Αἱ βάσεις αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶνται, ἀφ' οὗ ἔξ αὐτῶν ὡς ἀφετηριῶν βαίνομεν πρὸς τὴν ἐπιδιώξιν ὠρισμένων σκοπῶν.

Ἐάν, συνεπῶς, παραμένωμεν ἐντὸς τῶν κεφαλαιοκρατικῶν συστημάτων, διότι πιστεύομεν εἰς αὐτά, ὡς τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν ὅλων τῶν ἀτόμων, ἐντὸς τοῦ πραγματικῶς ἐλευθέρου δημοκρατικοῦ κόσμου, θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα συνεπεῖς, ἐφαρμόζοντες τὰς μεθόδους αἱ ὁποῖαι καὶ εἰς ἄλλας χώρας διεπομένας ἀπὸ τὸ αὐτὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα, ἀπεδείχθησαν ἐπιτυχεῖς.

Ἄφ' ἑτέρου, ἐφ' ὅσον πιστεύομεν εἰλικρινῶς εἰς τὴν ὀρθότητα αὐτοῦ τοῦ συστήματος, εἶναι μόνον λογικὴ συνέπεια καὶ οὐδὲν ἄλλο, νὰ ἀποφεύγωμεν τὴν νόθευσιν τοῦ συστήματος αὐτοῦ, προβαίνοντες εἰς πειράματα βασιζόμενα εἰς θεωρίας καὶ ἐπιδιώξεις ἄλλων συστημάτων (σοσιαλιστικῶν, κομμουνιστικῶν ἢ ὀπωσδήποτε ἄλλως ὀλοκληρωτικῶν).

Ἐντὸς τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος, αἱ ἐπιχειρήσεις ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας κινοῦνται μὲ κεφάλαια μετοχικὰ ἢ δανειακὰ, προερχόμενα ἀπὸ στενωτέραν ἢ εὐρυτέραν βάσιν. Αἱ Τράπεζαι ἔρχονται συνεπίκουροι, πρὸς παροχὴν τῶν ὑπηρεσιῶν των, ὡς ἠθικῶν ἐγγυητῶν καὶ ἐμπορικῶν μεσολαβητῶν διὰ τὴν κατεύθυνσιν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ ὁποῖαι, εἴτε πρόκειται νὰ συσταθοῦν ἢ, ὑπάρχουσαι, ἔχουν ἀνάγκην ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν των καὶ συνεπῶς ἀνάγκην μεγαλυτέρων κεφαλαίων.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς βιομηχανίας, διεθνῶς, εἰς τὰς ἐντόνως ἀνεπτυγμένας βιομηχανικῶς χώρας, ἐπέφερε ραγδαίαν, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας, βελτίωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ δημιουργίαν συνεχῶς νέων προϊόντων, ἀπολύτως συγκεκριμένων, βάσει προδιαγραφῶν ἰδιοτήτων, δυναμένων νὰ διαπιστωθοῦν δι' ἐλέγχου παρ' οἰουδήποτε διαθέτοντος τὰ μέσα ἐλέγχου καὶ ἐξακριβώσεως.

Ἡ τάσις αὕτη, τῆς ἐξελίξεως τῆς βιομηχανίας, ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἐφαρμογῆς μεθόδων ὀργανώσεως, ἐξαιρετικῶς μελετημένων, εἰς κάθε στάδιον τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῆς παραγωγῆς· ὠδήγησε δέ, εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, εἴτε εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς ὅλον ἐν μεγαλυτέρας μονάδας ἢ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξειδικεύσιν ἐκάστης μονάδος, εἰς ἐν ἢ ἐλάχιστα προϊόντα, παραγόμενα εἰς ἀρίστην ποιότητα, ὑπὸ ἀρίστας συνθήκας ἀπολύτου ἐξειδικεύσεως, μὲ τὸν μέγιστον βαθμὸν μηχανοποιήσεως καὶ μὲ τὸ κατώτατον δυνατὸν κόστος.

Ἄμφότεραι αἱ λύσεις, τῶν ὅλον ἐν μεγαλυτέρων μονάδων, ὅσον καὶ τῶν μικρῶν ἴσως, ἀλλ' ἀπολύτως ἐξειδικευμένων εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν προϊόντων ἢ μέρους τελικῶν προϊόντων, ἀπαιτοῦν ὅλον ἐν μεγαλύτερα κεφάλαια καὶ δὴ κεφάλαια παγίων ἐγκαταστάσεων καὶ κεφάλαια κινήσεως μονίμως ἀναγκαῖα, δηλαδὴ μὴ δυνάμενα νὰ ρευστοποιηθοῦν οὐδέποτε. Ἄλλ' ἐνῶ, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν πολὺ ἐξειδικευμένων ἐπιχειρήσεων, αἱ ἀνάγκαι κεφαλαίων δύνανται ἀκόμη νὰ καλυφθοῦν διὰ τῶν χρηματικῶν μέσων ἐνὸς ἀτόμου, μιᾶς

οικογενείας ή μιᾶς μικρᾶς ομάδος ἀτόμων, εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἄλλων βιομηχανιῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πλέον συναγωνίστιμοι, εἰμὴ μόνον ἔαν λάβουν διαστάσεις μεγάλας ἢ πολὺν μεγάλας, τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια καὶ ὡς δι' ὅλας τὰς περιπτώσεις ἐλέχθη, οὐχὶ ἐφ' ἅπαξ ἀλλὰ κατὰ συντόμους περιόδους, διαρκῶς ξεπερνοῦν τὰς δυνατότητας ἑνὸς ἀτόμου, μιᾶς οικογενείας ἢ μιᾶς μικρᾶς ομάδος κεφαλαίουχων ἐπιχειρηματιῶν.

Αὐτὸ τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς ὀλόκληρον τὸν δυτικὸν ἐλεύθερον κόσμον μόνον ἐν μικρῷ, ἐν πολὺ μικρῷ, συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι.

Οὕτω εἰς τὴν σήμερον ὑφισταμένην ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν ἐπιχείρησιν προβάλλει τὸ δίλημμα ἢ νὰ ἐπιδιώξη νὰ γίνῃ μεγάλη διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις διεθνοῦς συναγωνιστικότητος ἢ νὰ μείνῃ μικρά· ἀλλὰ, τότε, νὰ ἐξειδικευθῇ εἰς ἓν προϊόν, τὸ ὁποῖον νὰ παράγῃ καλλίτερον, σταθερῶς καὶ εἰς βελτιωμένον κόστος, διεθνῶς συναγωνίστιμον.

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν εἰς κεφάλαια, εἴτε αὐτὰ πρόκειται νὰ εἶναι μετοχικὰ εἴτε δανειακὰ, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις δὲν δύναται νὰ σκεφθῇ ἑτέραν ὁδὸν πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν κεφαλαίων εἰμὴ τὴν φυσιολογικὴν ὁδόν, τὴν διὰ τῆς Τραπεζῆς.

Ποῖα θὰ εἶναι ἡ πηγὴ τῶν κεφαλαίων θὰ ἐξετάσωμεν βραδύτερον. Ἐπιθυμῶ, ὅμως, νὰ ἐπισύρω, ὅλας ἰδιαιτέρως, τὴν προσοχὴν πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τῆς ἀκολουθούσῃ παρατηρήσεως, ἢ ὁποῖα ἔχει διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως δι' ὅλας τὰς ὑποαναπτύκτους βιομηχανικῶς χώρας, τὴν μεγίστην σημασίαν.

Ἐνῶ εὐρισκόμεθα ἐν ἔτει 1959 καὶ αἱ βιομηχανικῶς ἀνεπτυγμέναι χῶραι τοῦ δυτικοῦ ἐλευθέρου κόσμου, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, ἴδρυσαν καὶ ἀνέπτυξαν τοὺς διαφόρους κλάδους τῶν βιομηχανιῶν των, ἡμεῖς βιομηχανικῶς δὲν εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος 1959. Δὲν θὰ ἦτο πολὺ δυσμενὴς ἴσως ἡ ἐκτίμησις, ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν ἔτει 1900-1910 περίπου—δηλαδὴ 50 χρόνια πίσω.

Δὲν ἐννοῶ δὲ ἀπὸ ἀπόψεως μηχανολογικῶν ἢ κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, οὔτε ἀπὸ ἀπόψεως πολυτελῶν γραφείων διοικήσεων τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐκεῖ, ἴσως, εἴμεθα ἄριστα ἐκσυγχρονισμένοι. Εἴμεθα, ὅμως, ἀσφαλῶς εἰς τὸ 1900-1910, ὡς πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων, τὴν στελέχωσιν αὐτῶν, τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ προσωπικοῦ, τὴν παραγωγὴν συμφώνως πρὸς συγκεκριμένους προδιαγραφάς, τὸν προγραμματισμὸν τοῦ παραγωγικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ κύκλου τῶν ἐπιχειρήσεων, τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀγορῶν καταναλώσεως κατὰ γεωγραφικοὺς χώρους καὶ κατὰ κατηγορίαν καταναλωτοῦ, τῆς ἐνημερότητος ἐπὶ τοῦ διεθνοῦς συναγωνισμοῦ καὶ μεθόδων παραγωγῆς καὶ διαθέσεως, τῶν μελλόντων νὰ ἐμφανισθοῦν προϊόντων παρὰ τοῦ συναγωνισμοῦ.

Ἄλλα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα εἰς πολλοὺς φαίνονται θέματα ὑψηλῆς μεταφυσικῆς φιλοσοφίας καὶ ὄχι, ὡς εἶναι, τετριμμένα καθημερινὰ θέματα χαμηλῆς ρουτίνας τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ποὺ διατρέχουν τὸ ἔτος 1959, δημιουργοῦν διὰ τὰς ἑλληνικὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις τὴν πρόσθετον μεγάλην δυσχέριαν ὅτι δέον νὰ προγραμματίσουν, ἐκάστη, τὴν δρᾶσιν τῆς εἰς τρόπον ὥστε, ἐντὸς μιᾶς πενταετίας, τὸ πολὺ, νὰ κερδίσουν τὰ 55 χρόνια ποὺ τὰς χωρίζουν ἀπὸ τὰς ἀνταγωνιστριάς ἐπιχειρήσεις τῶν ὁμοειδῶν προϊόντων· διότι, ἄλλως, εἶναι καταδικασμένοι, μετὰ ἀπολύτου βεβαιότητος, εἰς πλήρη χρεωκοπίαν. Ἐπ'

αυτοῦ, ἀτυχῶς, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχη οὐδεμία ἀμφιβολία καὶ οὐδεμία ἀυταπάτη.

Πρόσθετος λόγος τῆς τόσης μεγάλης μου προσωπικῆς ἀπαισιοδοξίας, ὅτι πᾶσα ἑλληνικὴ βιομηχανικὴ ἐπιχειρήσις ἢ ὅποια, ἐντὸς τῶν προσεχῶν πέντε ἐτῶν, δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον νὰ παραγάγῃ τὰ προϊόντα τῆς εἰς τὰς διεθνῶς τυποποιημένας ποιότητος καὶ εἰς τὰς διεθνεῖς τιμὰς τοῦ δυτικοῦ κόσμου, εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀσφαλῆ χρεωκοπίαν, εἶναι καὶ ἡ ἀπόλυτος πεποίθησίς μου ὅτι, διὰ λόγους οἰκονομικοὺς γενικωτέρους οἱ ὅποιοι θὰ ἐκβιάσουν καὶ τοὺς πολιτικοὺς τυχόν ἐνδοισμούς, ἢ Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἀγορὰ καὶ λέγω Κοινὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἀγορὰ, ὄχι ἄλλη οἰαδήποτε μέση λύσις, θὰ γίνῃ πραγματικότης καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ ἐνταχθῆ εἰς αὐτήν. Αὐτό, εἶναι τόσον προφανῆς ἀνάγκη τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐὰν θέλῃ νὰ μείνῃ ἐλευθέρη καὶ ὑπὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, ὥστε πᾶς ἄλλος λόγος θὰ παραμερισθῆ καὶ ἡ Κοινὴ Ἀγορὰ, ἔστω καὶ ὑπὸ ἄλλην πινακίδα, θὰ ἐμφανισθῆ ὡς ἡ μόνη σανὶς σωτηρίας τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Αὐτὸς ὁ λόγος ἐπιβάλλει εἰς πᾶσαν ὑφισταμένην ἐπιχείρησιν νὰ σκεφθῆ τί πρέπει νὰ πράξῃ διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ πᾶν.

Αἱ δασμολογικαὶ προστασίαι, οἱ περιορισμοὶ εἰσαγωγῶν ἢ αἱ ἀπαγορεύσεις αὐτῶν ἢ τὰ δῆθεν ὡς προστατευτικὰ χαρακτηριζόμενα μέτρα, εἶναι προσωρινὰ ναρκωτικά, πρὸς μετριάσμον τῶν πόνων, χωρὶς νὰ θεραπεύουν τὰς ἀσθενείας.

Βεβαίως, εἰς τοὺς κινδυνεύοντας τὸ ἔσχατον, εἶναι βάνουσον νὰ παρουσιάξῃ ὁ ἱατρός, ὡμὴν τὴν ἀλήθειαν. Ἡ σχετικὴ δεοντολογία, νομίζω, λέγει ὅτι, ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ προσφέρεται συγκερασμένη μετὰ ἐλπίδων ἐν τῇ πραγματικότητι ἀνυπάρκτων.

Ἄλλ' ἂν τὰ εὐσπλαχνικὰ ψεύδη ἐπιβάλλωνται εἰς τὰς ἀπελπιστικὰς περιπτώσεις, δὲν ἐνδείκνυνται διὰ τοὺς ἰσχυροὺς χαρακτῆρας οἱ ὅποιοι, τυχόν βαρέως νοσοῦντες, δύνανται νὰ προλάβουν τὸ μοιραῖον καὶ νὰ θεραπευθοῦν, ἀκολουθοῦντες, ἐγκαίρως εἰδοποιούμενοι, τὴν ἐπώδυνον ἴσως, δυσάρεστον πάντως, θεραπείαν σωτηρίας. Καὶ περὶ τούτου ἤδη πρόκειται βιομηχανικῶς.

Πρὸς ἀνάκτησιν ὅθεν τοῦ χρόνου τῶν 50—60 ἐτῶν καθυστερήσεως ἔναντι τῶν προηγμένων χωρῶν καὶ πρὸς δημιουργίαν ἐπιχειρήσεων, συναγωνιστικῶν διεθνῶς, σαφῶς προκύπτει ὅτι, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐξέυρεσις κεφαλαίων.

Ὡς ἀνέφερα, πιστεύω ὅτι τοῦτο δὲν δύναται ἄλλως νὰ ἐπιτευχθῆ εἰμὴ διὰ τῆς συνεργασίας καὶ τῆς συμπαραστάσεως τῶν τραπεζῶν.

Ὅταν λέγομεν τραπεζῶν, ἐννοοῦμεν τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν, αἱ ὅποια ἔχουν ὡς ρόλον νὰ προσφέρουν, ὡς μεσολαβηταί, τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν κεφαλαίων.

Ἐὰν δεχθῶμεν, τὸ ἀληθές ἄλλωστε πρᾶγμα, ὅτι παρῆλθον οἱ καιροὶ καθ' οὓς αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι ἐστεροῦντο καταθέσεων παρ' αὐταῖς καὶ ὅτι ἤδη ἔχουν ἀρκετὰς καταθέσεις καὶ δύνανται νὰ ἀσκήσουν τὸν φυσικὸν καὶ φυσιολογικὸν των ρόλον, πάλιν πρέπει νὰ τονίσω ὅτι δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι πιστεύουν, ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι δύνανται ἢ δεόν νὰ χρηματο-

δοτοῦν μακροπροθέσμως τὴν βιομηχανίαν ἐκ τῶν παρ' αὐταῖς βραχυπροθέσμων καταθέσεων.

Συμμερίζομαι ἀπολύτως ἐν προκειμένῳ τὰς γνώμας ἡμεδαπῶν καὶ ἄλλοδαπῶν τραπεζιτικῶν συμβούλων, οἱ ὅποιοι θεωροῦν ὡς ἐπικίνδυνον σφάλμα διὰ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν τῆς χώρας, τὴν χρησιμοποίησιν τῶν παρ' αὐταῖς βραχυπροθέσμων καταθέσεων εἰς βιομηχανικὰ δάνεια ἄλλα ἢ τὰ βραχυπρόθεσμα καὶ μετ' ἀπολύτου ἀσφαλείας τάχιστα ρευστοποιούμενα, δηλαδή δάνεια προοριζόμενα διὰ μέρος μόνον τῶν κυκλοφοριακῶν ἀναγκῶν ἐκάστης ἐπιχειρήσεως, μὴ περιλαμβανομένου τοῦ τμήματος τῶν παγίων κυκλοφοριακῶν τῶν ἐν τῇ πραγματικότητι οὐδέποτε ρευστοποιησίμων.

Σαφέστερον νομίζω, ὅτι μακροπροθέσμως αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι θὰ ἠδύνατο ἀκινδύνως ἢ νὰ συμμετέχουν εἰς ὁμολογιακὰ δάνεια διὰ χρήσεως μέρους τῶν παρ' αὐταῖς μακροπροθέσμων καταθέσεων, ἢ νὰ θέτουν ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῶν τὴν δημοσίαν ἐγγραφὴν ἐκδόσεων μετοχικοῦ κεφαλαίου ἢ ὁμολογιακοῦ δανείου.

Εἶναι ἀνάγκη κατ' ἐμὲ νὰ διευκρινισθῇ καὶ νὰ καταστῇ σαφὲς ὅτι, θὰ ἦτο σφάλμα νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι, ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρηματιῶν, τῶν σήμερον πραγματικῶν μετόχων τῶν ὑπαρχουσῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, εἶναι δυνατόν νὰ ἐλπίζεται καὶ νὰ ἀναμένεται ἐπένδυσιν νέων κεφαλαίων εἰς τὰς ὑφισταμένας ἢ ἄλλας νέας ἐπιχειρήσεις.

Δέον νὰ κατανοηθῇ καὶ νὰ πιστευθῇ εἰλικρινῶς, ὅτι αὐτοὶ ἔχουν ἐξαντλήσει πᾶσαν ἰδίαν δυνατότητα οὐσιώδους περαιτέρω συμμετοχῆς, τόσης ὅση ἀπαιτεῖται πρὸς κάλυψιν τῶν πραγματικῶν εἰς κεφάλαια ἀναγκῶν. Ἐὰν τυχὸν ὑπάρχουν μεμονωμένα ἐξαιρέσεις, αὐταὶ δὲν ἔχουν σημασίαν, οὔτε ἐπηρεάζουν τὸ πραγματικὸν τοῦτο καὶ σοβαρὸν πρόβλημα.

Ἡ σκέψις αὕτη, ἡ ὁποία δι' ἐμὲ ἀποτελεῖ πεποίθησιν, μὲ ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, μόνη πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἐλπίσῃ τις (πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς) πρὸς ἐξεύρεσιν κεφαλαίων διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας τῆς ὑφισταμένης, ὡς καὶ τῆς ἐλπιζομένης ὄλως νέας, εἶναι ἡ εὐρεία ἀποταμίευσις, ἡ ὁποία, ἀναμφισβητήτως, ὑπάρχει εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀνὰ τὸν πληθυσμὸν.

Ἡ ἐν γένει κυκλοφορία τοῦ χρήματος διὰ καταναλωτικὰ ἀγαθὰ καὶ αἱ ἐπενδύσεις εἰς οἰκοδομικὰ ἔργα, ἐξ ἰδιωτικῶν καὶ μόνον κεφαλαίων, διότι εὐχέρεια τραπεζιτικοῦ πρὸς τοῦτο δανεισμοῦ δὲν συντρέχει, ἀποτελοῦν τεκμήρια προφανῆ.

Δὲν πρέπει ἄλλως τε προσθέτως νὰ παραβλέπεται ἡ σημειουμένη ἐκ λόγων ἐκδηλουμένων, ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐγκαταστάσεώς των, ἐξελίξεων, ἔφεσις πλειστων ὁμογενῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς μεταφορὰν κεφαλαίων καὶ ἐπένδυσιν εἰς τὴν μητέρα πατρίδα. Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ ἔφεσις αὕτη δὲν εἶναι πρόσκαιρος ἀλλὰ μόνιμος καὶ θὰ βαίην ἴσως ἐντεινομένη.

Καθώρισα ποία νομίζω ὅτι εἶναι ἡ μόνη πηγὴ ἐξευρέσεως κεφαλαίων.

Βεβαίως, θὰ ἠδύνατο νὰ συζητηθῇ καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν πιστεύω, ὅμως ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προσελκυσθῇ κεφάλαιον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κάπως σημαντικόν, ἀνήκον πράγματι εἰς ξένους, ἐὰν τὸ ὑφιστάμενον κεφάλαιον τοῦ

έσωτερικού δὲν ἐπιδεικνύει ὁμοίαν ἔφεσιν ἰδίᾳ εἰς τὴν περίπτωσιν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων.

Ἄλλὰ ἀνακύπτει τὸ ἐρώτημα, ἀφοῦ ὑφίσταται ἀποταμίευσις, αὕτη διατὶ μέχρι τοῦδε δὲν κατηυθύνθη πρὸς ἐπενδύσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν; Εὐλόγος εἶναι ἢ ἀπορία ἀλλὰ καὶ κατηγορηματικὴ εἶναι ἢ ἀπάντησις.

Ἡ εὐρεία ἑλληνικὴ ἀποταμίευσις δὲν κατηυθύνθη, οὔτε κατευθύνεται, οὔτε θὰ κατευθυνθῆ πρὸς ἐπενδύσεις εἰς ἑλληνικὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, διότι δὲν ὑφίστανται αἱ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις.

Συνεπῶς, ἐὰν ἀλήθεια πιστεύωμεν ὅτι, εἶναι οἰκονομικὸν συμφέρον τῆς χώρας νὰ διορθωθοῦν τὰ κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ νὰ καταβληθῆ ἡ μεγίστη δυνατὴ προσπάθεια πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τῆς ὑφισταμένης βιομηχανίας, ὡς καὶ τὴν δημιουργίαν νέων, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ καταβάλλῃ ἕκαστος κάθε προσπάθειαν, διὰ νὰ δημιουργηθοῦν αἱ ἀκόλουθοι ἀπαραίτητοι, ὡς πιστεύω, προϋποθέσεις.

1ον) Προϋποθέσεις εὐθύνης τῶν ἐπιχειρηματιῶν

Ἐφ' ὅσον σκοπὸς εἶναι ἡ προσέλκυσις τῆς εὐρείας ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως ἵνα ἐπενδυθῆ μετοχικῶς ἢ ὁμολογιακῶς εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, πρέπει νὰ διεγερθῆ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀγνώστων αὐτῶν μικροκεφαλαιούχων.

Πρὸς τοῦτο δέον νὰ καταβληθῆ ἡ προσπάθεια νὰ γνωρίσῃ πᾶς Ἕλληνα τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, νὰ γνωρίσῃ ποία εἶναι, τί ἐργοστάσια ὑπάρχουν, τί προϊόντα παράγουν, ποιοὶ τὰς διοικοῦν, πῶς τὰς διοικοῦν, ποιοὶ καὶ πόσοι εἰς αὐτὴν ἐργάζονται, ποῖος ὁ ὄγκος τῆς παραγωγῆς καὶ τί ἀνάγκας τῆς χώρας καλύπτουν καὶ πῶς συγκρίνονται μὲ τὰς ὁμοειδεῖς τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ ἐπαφὴ καὶ γνωριμία, εἶναι ἀδύνατον νὰ δημιουργηθῆ κλίμα ἐμπιστοσύνης. Ἄνευ δὲ ἐδραιώσεως τοῦ ὑποβάθρου τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανικὴν ἐπιχείρησιν, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ κἀν θέμα προβολῆς αὐτῆς τῆς ἰδίᾳς ὅπως ἡ ἰδιωτικὴ εὐρεία ἀποταμίευσις κατευθυνθῆ πρὸς βιομηχανικὰς ἐπενδύσεις.

Τρόποι διὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ βιομηχανία εἶναι μεταξύ ἄλλων: ἡ ὀργανωσις ἐκθέσεων καλῶς προπαρασκευασμένων, ἡ εὐρεία διάδοσις πληροφοριῶν ἐπὶ ἑκάστου κλάδου καὶ ἐκάστης ἐπιχειρήσεως, ἡ ὀργανωσις συνεχῶν ἐπισκέψεων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις παντὸς ἐπιθυμοῦντος νὰ τὰς ἴδῃ καὶ ἡ προσιδιάζουσα, ἡ ἀντικειμενικὴ περιγραφικὴ διαφήμισις, τόσον παρὰ αὐτῶν τούτων τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἀρμοδίων ἐπιμελητηριακῶν ὀργάνων, ὅσον καὶ παρὰ τῶν Κρατικῶν Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν (δημοσιεύσεις, τύπος, κινηματογράφος, ραδιόφωνον, διαλέξεις) εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν. Ὅλα τὰ μέσα δέον καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνεχῶς νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω μέσων θὰ γίνῃ εἰς τὰς εὐρείας μάζας γνωστὴ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία: καί, ὄχι μόνον αἱ ἐπιχειρήσεις ἢ οἱ κλάδοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι σήμερον ἔχουν τυχὸν ἐπιτακτικωτέραν ἀνάγκην ἐξευρέσεως κεφαλαίων, ἀλλὰ ὅλοι οἱ κλάδοι, ὅλαι αἱ ἐπιχειρήσεις ἀνευ ἐξαιρέσεως.

Περαιτέρω : υποθέσωμεν ὅτι ἡ γνωριμία, ἐπετεύχθη· αὕτη δὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν εἰμὴ μόνον ἀφοῦ ἐδραιωθῆ καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη ὅτι, ἡ ἐπιχειρήσις ἢ ὁποῖα ἀποτείνεται διὰ κεφάλαια, εἶναι ἐπιχειρήσις προσφέρουσα βασίμους ἐλπίδας ἐπιτυχούς λειτουργίας καὶ χρηστῆς διοικήσεως. Προφανῶς, αὐτό, δὲν ἀρκεῖ νὰ τὸ ὑποστηρίξῃ ὁ αἰτῶν τὴν προσέλκυσιν κεφαλαίων μόνον. Πρέπει κάποιος ἀντικειμενικὸς κριτῆς, ὁ ὁποῖος ὁμως καὶ αὐτὸς νὰ συγκεντρώνη ἀνευδοίαστον ἐμπιστοσύνην, νὰ τὸ βεβαιώσῃ. Ἐδῶ ἀκριβῶς παρεμβαίνει ἡ ἀπαραίτητος συμπαράστασις τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν ἀφ' ἑνὸς —καὶ τοῦ σώματος ὀρκωτῶν λογιστῶν, ἀφ' ἑτέρου. Εἷς τινὰς περιπτώσεις θὰ καταστῆ, πιθανώτατα, ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ προσφυγὴ εἰς ἐμπειρογνώμονας, εἴτε Ἕλληνας, εἴτε ἄλλοδαπούς, οἱ ὁποῖοι, μετὰ ἐμπεριστατωμένην μελέτην τοῦ κλάδου καὶ τῆς μονάδος εἰδικῶς, νὰ ἐκφέρουν τὴν γνώμην των.

Παράδειγμα ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος αὐτοῦ μᾶς δίδει ἡ Πορτογαλία, ἡ ὁποῖα ἀνέθεσεν εἰς ὀργάνωσιν ἐμπειρογνωμόνων τὴν μελέτην τῆς δυνατότητος ἐξελίξεως ἐκάστου κλάδου τῆς βιομηχανίας της, ἐν ὄψει τῶν νέων διεθνῶν ἐξελίξεων.

Τὸ σημαντικὸν ὁμως, ἐν προκειμένῳ, εἶναι ὅτι δὲν εἶναι νοητὸν νὰ ἀναμένεται ἡ ἐπιτυχία οἰασδήποτε προσφυγῆς πρὸς τὴν εὐρείαν μάζαν τῶν ἀποταμιευτῶν, ἐὰν οἱ διοικοῦντες τὰς ἐπιχειρήσεις—πρῶτοι—δὲν ἐδραιώνουν καὶ συγκεντρώνουν τὴν ἀναμφισβήτητον ἐμπιστοσύνην πάντων, ὅτι χειρίζονται τὰ ἔταιρικά ζητήματα οὐχὶ ὡς ἀτομικὴν κατ' ἀρέσκειαν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ ὡς ἐντολοδόχοι καὶ πληρεξούσιοι τῶν μετόχων, ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μετόχων. Ἡ δημιουργία καὶ ἰκανοποιήσις τῆς πρωταρχικῆς αὐτῆς προϋποθέσεως, ἡ ὁποῖα συνεπάγεται ριζικὴν μεταβολὴν πολλῶν κακῶν συνηθειῶν καὶ ἀκατανοήτων καταχρήσεων, ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ αὐτοὺς τούτους τοὺς ὑπευθύνους διοικητὰς τῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ ἐδραίωσις τῆς πεποιθήσεως τῆς ἀπολύτου ὑπάρξεως χρηστῆς καὶ ἐν περισσῇ εὐθιξίᾳ διοικήσεως διαυγοῦς καὶ ἐλεγκτέας παρὰ παντὸς ἐνδιαφερομένου, εἶναι ἀπαραίτητος προϋπόθεσις· ἄνευ αὐτῆς οὐδὲν ἔστι γενέσθαι.

Ἄλλ' ἡ πεποίθησις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐδραιωθῆ ταχέως· ἔχουν γίνεαι κατὰ τὸ παρελθὸν πολλὰ σφάλματα, ἔχουν δημιουργηθῆ κακαὶ ἕξεις καί, ἐκ πολιτικοκοινωνικῶν λόγων, αἱ διοικήσεις τῶν Ἄνωνύμων Ἐταιριῶν ἔχουν τόσον πολὺ, ἀδίκως βεβαίως, δυσφημισθῆ, ὥστε διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ τὸ ἀνωτέρω ἀπαραίτητον, μοιραίως θὰ χρειασθῆ χρόνος καί, πραγματικά, μεγάλη προσπάθεια καὶ μεγάλη αὐτοπειθαρχία καὶ σύνεσις.

Πάντως, εἰς τὴν συμπαράστασιν τῶν τραπεζῶν καὶ τὴν τοῦ σώματος τῶν ὀρκωτῶν λογιστῶν, οἱ ὁποῖοι χρέος θὰ ἔχουν νὰ προβάλλουν καὶ νὰ δίδουν ἀκεραίαν τὴν ἠθικὴν των ἐγγύησιν εἰς τοὺς ἀσκούντας πλήρως καὶ χρηστὴν τὴν διοίκησιν, ἀποδίδω βασικῶς μεγίστην, σημασίαν, τόσῃ ὥστε ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς προϋποθέσεως ταύτης νὰ τοὺς καθιστᾷ συνυπευθύνους.

Ἡ χρηστὴ διοίκησις εἶναι ἀναγκαία προϋπόθεσις ἀλλὰ μόνη δὲν εἶναι ἐπαρκής.

Ἡ διοίκησης πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἰκανή. Διὰ τὰς ὑφισταμένας ἤδη ἐπιχειρήσεις, ἡ ἰκανότης δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀποτελεσμάτων σειρᾶς παρελθόντων ἐτῶν· διὰ τὰς ὅλως νέας ἢ κρίσις εἶναι δυσχερεστέρα.

Ἡ σχετικὴ ἰκανότης ὁμῶς αὐτῶν δύναται νὰ κριθῆ ἐκ τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐκ τῆς συντάξεως τῶν προγραμμάτων καὶ προϋπολογισμῶν, ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως ἢ μὴ τῶν προβλέψεων, ἐκ τῆς συνεχοῦς βελτιώσεως τῶν συνηκῶν παραγωγῆς καὶ τῶν παραγομένων προϊόντων ὡς καὶ τῆς ἀναπτύξεως κερδοφόρων ἐργασιῶν. Ὅταν διακινδυνεύει τις, ἐπιχειρηματικῶς, τὰ ἴδια κεφάλαια καὶ μόνον, ἐπιτρέπεται νὰ μὴν εἶναι ἰκανός· ὅταν ὁμῶς ζητεῖ νὰ διαχειρισθῆ καὶ ξένα κεφάλαια, ἀνικανότης ἢ μετρία ἰκανότης, δὲν συγχωροῦνται καὶ δὲν ἀποτελοῦν θέλημα πρὸς προσέλκυσιν ἐμπιστοσύνης.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν βιομηχανικῶν πραγμάτων εἶναι τόσο ῥαγδαία, ὥστε εἶναι πλέον σπάνιον μία ἐπιχείρησις νὰ δύναται διὰ τῶν κανονικῶν της στελεχῶν νὰ εἶναι ἐνήμερος ὅλων τῶν ἐξελίξεων. Ἡ ἀρχὴ τοῦ «τὰ ξέρομε καὶ τί θὰ μᾶς μάθουν!» εἶναι ἰδιαίτερος ξεπερασμένη. Εἰς τὰς μᾶλλον προηγμένας βιομηχανικὰς χώρας, ἀναπτύσσεται, καθημερινῶς, ἡ τάσις πρὸς ὑπαρξιν κοινῶν τῶν κλάδων, πληροφοριακῶν κέντρων καὶ τοιούτων τεχνικῶν ἐρευνῶν· διότι, τὸ βάρος ἀρτίων ὀργανώσεων τοιούτου εἶδους, δὲν δύναται νὰ τὸ βαστάσῃ εἰμὴ ἐξαιρετικῶς μεγάλα ἐπιχειρήσεις. Παρ' ἡμῖν, κυριαρχεῖ πολλὰκις, ἀκόμη, αἴσθημα ἐγωϊστικόν, περιέργου ἐπαγγελματικῆς ὑπερηφανείας: ὅτι τὰ «βγάζουμε μόνοι μας πέρα πολὺ καλλίτερα».

Ἡ προσφυγὴ διὰ συμπαραστάσιν πρὸς καλλίτερον ὀργανῶσιν, βελτίωσιν τῆς συντάξεως προγραμμάτων παραγωγῆς, βελτίωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς, βελτίωσιν τῆς ἀποδόσεως καὶ τῶν ποιότητων, ἀποτελοῦν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην καὶ ἀποτελοῦν εὐθύνην τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ μόνον.

Ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων αὐτῶν, θὰ ὀδηγήσῃ μοιραίως εἰς τὸ νὰ προκύψουν οἱ ὅροι ὑφ' οὓς ἕνας κλάδος, μία ἐπιχείρησις, δύναται νὰ καταστοῦν διεθνῶς συναγωνισμοί.

Ἐάν, μετὰ τὴν ψυχρὰν ἀντικειμενικὴν μελέτην καὶ βάσανον τῶν προϋποθέσεων, εἰς ἃς ἐβασίσθη αὕτη, ἤθελε προκύψει ὅτι, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῆ διεθνὴς συναγωνιστικότης, τότε θὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῆ μὴ τυχὸν ἢ λύσις ἐγκτεῖται εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν τμήματος τῆς παραγωγῆς ἢ τὴν συσπείρωσιν, τὴν συγχώνευσιν, μὲ ἄλλας ἐπιχειρήσεις. Θὰ εἶναι σπάνιον, διὰ τὸν ἀντικειμενικὸν κριτὴν, νὰ δύναται νὰ συμμερισθῆ τὴν ἐλπίδα ἢ ὅποια ἐνίοτε, καὶ ἴσως συχνότερον τοῦ ἐπιτρεπομένου, προβάλλει, ὅτι ἡ ὑπὸ κρίσιν ἐπιχείρησις, λόγῳ ἰδιαζόντως εὐνοϊκωτέρων συνηκῶν, θὰ ἀπορροφήσῃ μόνη αὕτη τὴν δραστηριότητα τῶν πλείστων ἄλλων τοῦ ἰδίου κλάδου καὶ αὕτη θὰ προοδεύῃ ἐνῶ αἱ ἄλλαι θὰ φθίνουσι.

Τοιαύτη ἐπιχειρηματολογία δὲν ἀποτελεῖ θέλημα πρὸς ἐλκυσέως ἀποταμιευτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον φόβητρον.

Τέλος, ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων, τῶν ὁποίων ἡ πραγματοποίησις τελεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην τῶν ἐπιχειρηματιῶν, εἶναι ἡ ταχύτερα δυνατὸν σύνταξις: προδιαγραφῶν ποιότητος προϊόντων, μὲ σαφεῖς ὅρους δειγματοληψίας καὶ δοκιμῶν, οὕτως ὥστε, τὰ παρὰ τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας

παραγόμενα προϊόντα να είναι πάντοτε και όπουδήποτε διατιθέμενα, σύμφωνα προς τὰς δι' ἕκαστον εἶδος σταθερὰς προδιαγραφάς.

Δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς προϊόν βιομηχανίας κηδομένης τῆς τιμῆς τῆς, προϊόν τὸ ὅποιον δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς σταθερὰς καὶ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένας προδιαγραφάς, δυνάμενον νὰ ἐλεγχθῆ εἰς οἰονδήποτε πρὸς τοῦτο ἐφωδιασμένον ἐργαστήριον δοκιμῶν.

Αἱ ἀνωτέρω, πέντε περίπου, προϋποθέσεις εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ εἶναι τῆς ἀποκλειστικῆς εὐθύνης τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Ἐὰν οἱ ἐπιχειρηματῆαι Ἕλληνες βιομηχανοὶ δὲν δυνηθοῦν νὰ πραγματοποιήσουν αὐτάς, θὰ εἶναι αὐτοὶ ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν θὰ περιέλθῃ μοιραίως ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία.

Ἄτυχῶς, μέχρι σήμερον, αἱ προϋποθέσεις αὗται δὲν ὑφίστανται εἰς ἣν ἔκτασιν καὶ εἰς οἶον μέτρον αὐστηρότητος εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γενικευθοῦν.

2ον) Προϋποθέσεις εὐθύνης τῶν Τραπεζῶν

Συμπαραστάτης τῶν ἐπιχειρηματιῶν ἦτο καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἡ Τράπεζα.

Τὰ πιστωτικὰ ἰδρύματα, τὰ ὅποια ὑφίστανται καὶ λειτουργοῦν ἀποδοτικῶς, μόνον ὅταν ἡ οἰκονομία τῆς χώρας εὐρύθμως ἐξελίσσειται ἐπὶ τῶν παραγωγικῶν κλάδων τῆς χώρας στηρίζονται. Αἱ ἐμπορικαὶ τράπεζαι, μετὰ τὸν διαχωρισμὸν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, ἔχουν πᾶν ἐνδιαφέρον νὰ συμπαρίστανται πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ αὐτὸ πράττουν.

Ἐχουν ὁμως καὶ ὑποχρέωσιν νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ συνεργάζωνται ὡς σύμβουλοι οἰκονομικοὶ καὶ νὰ ἔχουν στελέχη ἱκανά, διὰ νὰ καθοδηγῶν καὶ νὰ ἐξευρίσκουν δημιουργικὰς λύσεις εἰς τὰ ἑκάστοτε, παρὰ τῶν ἐπιχειρηματιῶν, προβαλλόμενα προβλήματα.

Ἐν στενῇ συνεργασίᾳ, ἡ βιομηχανικὴ συμβουλευτικὴ ὀργάνωσις τῆς Τραπεζῆς μετὰ τῶν στελεχῶν τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, δεόν νὰ ἐκπονοῦν τὰς οἰκονομικὰς μελέτας καί, ἰδίᾳ, νὰ ἐπιδιώξουν τὴν δημιουργίαν στενῶν σχέσεων ἀμοιβαίας πλήρους ἐμπιστοσύνης. Ἐὰν ἤθελεν ἀπαιτηθῆ ἡ προσεπικλησις εἰδικῶν πραγματογνωμόνων πρὸς λύσιν εἰδικῶν προβλημάτων, θὰ ἔδει ἀσμένως ἀπὸ κοινοῦ, νὰ ζητῆται ἡ τοιαύτη συνεπικουρία πρὸς ἐξεύρεσιν ἱκανοποιητικῶν λύσεων.

Ἐχει σημασίαν, νὰ ὑπάρχῃ πνεῦμα ἐμπιστοσύνης μεταξὺ βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ συνεργαζομένης τραπεζῆς, ἡ ὅποια, θὰ ἀναλαμβάνῃ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς, μὲ τὸ γενικώτερον κῦρος τῆς καὶ ἄνευ ἰδίου ἀμέσου ὑλικοῦ συμφέροντος, τὴν ἔκδοσιν μετοχικοῦ κεφαλαίου ἢ ὁμολογιακοῦ δανείου τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως.

Εἰς τὸ σύμπλεγμα, βιομηχανικὴ ἐπιχειρήσις-τράπεζα, δύναται ὁ μικρὸς κεφαλαιοῦχος νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην, ἐφ' ὅσον ἡ τράπεζα, μὲ τὸ κῦρος τῆς, δίδει τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ἐγγύησιν, λόγῳ τῆς πλήρους γνώσεως τῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς πλήρους ἐκτιμήσεως τῶν συνθηκῶν τῶν διεπουσῶν τὴν ἐπιχείρησιν, τὴν χώραν, τὰς ἐν γένει οἰκονομικὰς συνθήκας καὶ τὴν προοπτικὴν τῶν μελλουσῶν οἰκονομικῶν ἐξελίξεων.

Πρὸς πραγματοποίησιν τῆς βασικῆς προϋποθέσεως ταύτης, αἱ τράπεζαι δεόν, σοβαρῶς, νὰ ἀποφασίσουν τὴν ὀργάνωσιν βιομηχανικῶν ὑπηρεσιῶν μὲ

στελέχωσιν, ἐνήμερον τῶν τοπικῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν διεθνῶν συνθηκῶν τῶν ἀφορωσῶν ἕκαστον κλάδον.

Ἐὰν δὲν ἐκπληρώσουν τὴν προϋπόθεσιν, ἥς τὴν εὐθύνην ἀκεραίαν θὰ φέρουν αἱ τράπεζαι, δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ προσφυγὴ πρὸς εὐρύτερα στρώματα ἀποταμιευτῶν, πρὸς τοποθέτησιν κεφαλαίων εἰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἡ δευτέρα, ἀπαραίτητος, προϋπόθεσις εἶναι ἡ μείωσις τοῦ ἐπιτοκίου τῶν τραπεζῶν—τόσον διὰ τὰς καταθέσεις ὅσον καὶ διὰ τὰς χορηγήσεις.

Ἐφ' ὅσον, ὁ τελικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ δημιουργία συναγωνιστικῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας εἰς τὸ διεθνὲς πεδίον, δὲν θὰ δύναται αὕτη νὰ βασιζέται ἐπὶ κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα, τοποθετούμενα εἰς καταθέσεις ἐστερημέναις ἐπιχειρηματικῶν κινδύνων, ἀπολαμβάνουν τόκον, ὁ ὁποῖος θὰ ὤθη πρὸς ὑψηλότερα ἐπίπεδα τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐπενδύσεων εἰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Συνεπῶς ἀπαραίτητη εἶναι ἡ μείωσις τοῦ ποσοστοῦ τόκου τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνουν σήμερον αἱ πάσης φύσεως καταθέσεις παρὰ τραπεζαίαις, δημιουργουμένων τοιουτοτρόπως τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀντίστοιχον μείωσιν τοῦ ἐπισήμου προεξοφλητικοῦ τόκου καὶ τοῦ τόκου τῶν ἐν γένει χορηγήσεων τῶν Τραπεζῶν.

Τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν, διότι ἀποτελεῖ αὐτονόητον προϋπόθεσιν πραγματοποίησεως τοιούτων ἐπενδύσεων ἢ προσδοκία ὠφελείας ὁπωσδήποτε μείζονος τῆς τοιαύτης τῶν καταθέσεων, αἵτινες δύνανται ἀμέσως νὰ ρευστοποιηθοῦν εἰς περίπτωσιν ἀνάγκης τοῦ καταθέτου.

Περιττεῦει πᾶσα ἐπέκτασις ἐπ' αὐτοῦ.

Νομίζω ὅτι αὐταὶ εἶναι αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις αἱ ἐξαρτώμεναι ἐκ τῶν τραπεζῶν. Βεβαίως ἐκ τῆς μελέτης καὶ ἐπεξεργασίας ἐκάστης βιομηχανικῆς περιπτώσεως θέλουν προκύβει ὠρισμένα ἐπιτακτικά, οἰονεὶ ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα θὰ ὑποχρεώσουν τὰ βιομηχανικὰ στελέχη τῶν τραπεζῶν νὰ θέσουν ταῦτα ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς διοικήσεώς των.

Αἱ τράπεζαι θὰ ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν, πάντως, κάποτε κατὰ τὴν διερεύνησιν τῶν βιομηχανικῶν ζητημάτων τὰ σοβαρὰ προβλήματα ποῦ ὑπάρχουν καὶ εἶναι γνωστὰ ὡς: τὸ τοῦ ὕψους τοῦ τόκου τῶν βραχυπροθέσμων πιστώσεων, τοῦ ὕψους τῶν προμηθειῶν τῶν χορηγουμένων ἐγγυτήσεων, τοῦ ὕψους τῶν ἀσφαλίσεων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν αὐτῶν, καὶ τοῦ ἐν γένει τρόπου καὶ κόστους τῆς παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν.

Ἐμμέσως, ἀφορᾷ τὰ μέγιστα τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν τὸ κόστος τῆς λειτουργίας τῶν ἑλληνικῶν τραπεζῶν—κόστος τὸ ὁποῖον, ἀναμφισβητήτως, θὰ ἔδει νὰ γίνῃ, ἐπίσης, διεθνῶς συναγωνισμὸν τὸ πολὺ ἐντὸς μιᾶς πενταετίας.

3ον) Σῶμα Ἑλλήνων Ὀρκωτῶν Λογιστῶν

Πλὴν τῶν τραπεζῶν, πρέπει τις πάρα πολλὰ νὰ ἀναμένῃ διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων πρὸς προσέλευσιν τῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὰς βιομηχανικὰς τοποθετήσεις ἀπὸ τὸ ἀρτισύστατον Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Ὀρκωτῶν Λογιστῶν.

Είναι γνωστόν ὅτι, ὁ θεσμός τῶν ἐλεγκτῶν τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν ἔχει ἐκφυλισθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἡ διατήρησις αὐτοῦ νὰ ἀποτελῆ πράγματι ἐξαπάτησιν τῶν μετόχων. Ἄλλ' εἶναι, ἐπίσης, γνωστόν ὅτι, ἡ Ἑλλάς εἶναι ἡ μόνη χώρα εἰς ἣν ὁ θεσμός τῶν ὀρκωτῶν λογιστῶν, τῶν μὴ ἐξαρτωμένων παρὰ τῶν ἐπιχειρήσεων, ἔχει τόσον ὀλίγην ἐφαρμογήν.

Νομίζω ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶμαι πεπεισμένος—ὅτι πᾶς ἐπιχειρηματίας ὅστις δὲν ἔχει τίποτε νὰ ἀποκρύψῃ ἀπὸ τοὺς μετόχους του ἢ τὰς φοροτεχνικὰς ὑπηρεσίας, θὰ χρησιμοποίησιν ἐφεξῆς αὐτοπροαιρέτως τὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Ὀρκωτῶν Λογιστῶν. Εἶναι ἀπίστευτον, νὰ δύνανται νὰ ἐμφανίζωνται ἰσολογισμοὶ Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν, χωρὶς τὸν ἔλεγχον καὶ τὸ πιστοποιητικὸν Ὀρκωτοῦ Λογιστοῦ, διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν στοιχείων καὶ νὰ γίνωνται συναλλαγαι εἰς τὸ χρηματιστήριον μετοχῶν ἢ ὁμολογιῶν ἐπιχειρήσεων μὴ χρησιμοποιοῦσῶν Ὀρκωτοὺς Λογιστάς.

Ἀκόμη ὀλιγώτερον νοητὸν εἶναι, νὰ ἀναμένῃ τις, ἀπὸ τοὺς μικροὺς κεφαλαιούχους ἀποταμιευτάς, νὰ θελθοῦν καὶ νὰ ἐπενδύσουν τὰς οἰκονομίας των εἰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς ἃς ὁ ἔλεγχος εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτος. Νομίζω ὅμως ὅτι, τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Ὀρκωτῶν Λογιστῶν, ἀποκτῶν μὲ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου κύρος, πείραν καὶ γόητρον, δύναται νὰ ἀποτελῆ σοβαρὸν Σῶμα ἀπολαῦσι τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς εὐρείας μάζης τῶν μικροκεφαλαιούχων καὶ ἐν ταύτῳ πολῦτιμον συμπαραστάτην πρὸς ἐξέυρεσιν κεφαλαίων, τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

Τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν θὰ ἴδῃ, νομίζω, νὰ θέσῃ ὡς ὄρον τῆς παρ' αὐτῷ διαπραγματεύσεως τίτλων τὴν ὑπαρξίν Ὀρκωτῶν Λογιστῶν εἰς τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρίαν, ἥς αἱ μετοχαὶ εἶναι εἰσηγμένοι εἰς τὸ Χρηματιστήριον.

καὶ 4ον) Προϋποθέσεις ὑπ' εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως

Τέλος, ἃς ἀναφερθοῦν αἱ προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ δημιουργηθοῦν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἢ ὁποῖα εἰσηγεῖται ἢ τροποποιεῖ τοὺς νόμους, τὰ Β. Διατάγματα καὶ δίδει τὸν τόνον τῆς Διοικήσεως.

Ὅταν ἐπέστρεψα ἀπὸ τὴν Διάσκεψιν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τοῦ Ὀκτωβρίου 1957, προσεπάθησα, εἰς μίαν ὁμιλίαν γενομένην εἰς τὸ Propeller Club τὴν 31 Ἰανουαρίου 1958, νὰ μεταδώσω, ἐν περιλήψει, τὰ κατὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐκείνην διατυπωθέντα παρὰ τῶν διαφόρων ὁμιλητῶν. Θέμα τῆς Διασκέψεως ἐκείνης ἦτο : Αἱ ἐπενδύσεις—κλείς τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως.

Νομίζω ὅτι, οὐδὲν ἔχουν νὰ χάσουν, ὅσοι ἀφιερῶσιν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον διὰ νὰ ἀναγνώσουν τὸ δημοσιευθὲν τεῦχος Private Investment—The key to International Industrial Development εἰς ὃ περιλαμβάνονται ὁμιλῖαι τῶν Eugene Black, Robert Gardner, Hermann Abs,¹ διὰ νὰ μνημονεύσω μόνον ὀλίγους, γνωστοὺς ὑμῖν.

Προϋποθέσεις πρωταρχικῆ εἶναι, νὰ εἶναι σεβαστῆ πρῶτον ἡ ἰδέα ὅτι, κι-

1. Private Investment. Edited by James Daniel Mc Grap — Hill Book Company, Inc.—New York.

νούμεθα ἐντὸς πλαισίων ἐλευθέρων δημοκρατικῶν θεσμῶν καὶ κεφαλαιοκρατικοῦ οικονομικοῦ συστήματος.

Δὲν δύναμαι νὰ ἀποφύγω νὰ ἀναφέρω τὰ ὑπὸ τῶν E. Black καὶ R. Gardner λεχθέντα ὡς ἀποτελοῦντα τὰ θεμέλια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδράζεται ἡ ἐπιτυχὴς σύγχρονος ἐπιχειρήσεις καὶ ἀνάπτυξις κεφαλαίων.

«Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἀποδεχθῶν τὴν ἐλευθέραν ἐπιχειρήσιν, ὄχι ὡς ἀναγκαῖον κακόν, ἀλλὰ ὡς τί τὸ θετικῶς ἀγαθόν. Αἱ κυβερνήσεις πρέπει νὰ παύσουν τὴν τακτικὴν τῆς ἀπλῆς ἀνοχῆς τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως. Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν σύμβολήν της καὶ νὰ πράξουν ὅτι εἶναι δυνατὸν διὰ τὴν ἐνθάρρυνσίν της.

«Καὶ πρέπει νὰ ὑπάρξη οὐσιώδης ἀντιστροφή τῆς ἐκ παραδόσεως ἐχθρικής στάσεως κυβερνήσεως καὶ λαοῦ ἔναντι τῆς ἀρχῆς τοῦ κέρδους.

«Θὰ ἀπαιτηθῆ χρόνος μακρός, εἶπεν ὁ Black, διὰ νὰ πεισθῶν οἱ ἄνθρωποι ὅτι τὰ κέρδη δὲν ἀποτελοῦν τὸ μέτρον τῆς ἠθικῆς ἐνὸς ἀνθρώπου ἀλλὰ μέτρον τῆς ἰκανότητός του. Θὰ ἀπαιτηθῆ χρόνος διὰ τὴν διάδοσιν τῆς ἀληθείας ὅτι ἡ ἀποδοτικότητα τῆς ἐλευθέρως ἐπιχειρήσεως ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς οικονομίας εἶναι μεγάλη. Εἰς τὸν ὑποανεπτυγμένον κόσμον, ἐὰν αἱ χώραι αὐτοῦ ἐπιθυμοῦν ἀληθῶς τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν ἐντὸς τῶν πλαισίων ἐλευθέρων ὁργανισμῶν, τόσον ὁ Κρατικὸς σοσιαλισμὸς ὅσον καὶ ὁ Ἑθνικισμὸς, ἀποτελοῦν τὴν ἄρνησιν τοῦ μέλλοντός των.

«Τὸ κύμα τῶν προκαταλήψεων ἐναντίον τοῦ ἐπιχειρηματίου καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ ξένου ἐπιχειρηματίου, εἶναι πάρα πολὺ ἰσχυρὸν καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχαιτισθῆ συντόμως. Ἄλλὰ αἱ ἀδύνατοι καρδίαι δὲν θὰ δυνηθῶν νὰ νικήσουν εἰς τὴν μάχην αὐτὴν τῆς προόδου. Ἄπαιτεῖται ἀνώτερον πολιτικὸν θάρρος, τὸ θάρρος τῶν ὀρθῶν πράξεων, ὅσονδήποτε ἀντιδημοτικαὶ καὶ ἐὰν εἶναι». Καὶ ὁ Black προσέθεσεν: «Ἡ πείρα μὲ ἐδίδαξεν ὅτι τελικῶς τὸ πολιτικὸν θάρρος ἀποδίδει συνήθως πολιτικὸν μέρισμα».

«Αἱ κυβερνήσεις καὶ οἱ λαοὶ χωρῶν ἐνδεῶν εἰς κεφάλαια, πρέπει νὰ καταβάλλουν πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν προσέλκυσίν των».

«Ἐν πρώτοις διὰ τὴν προσέλκυσιν τῶν κεφαλαίων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἀποταμιεύσεων, ὅσον μικραὶ καὶ ἂν εἶναι, διότι ἄλλως πᾶς θὰ προσελκυσθῆ τὸ ξένον κεφάλαιον, ἐὰν δὲν προηγηθῆ ἡ προσέλκυσις τοῦ ἐγχωρίου»;

«Μόνον δὲ ὅταν ὑπάρξη πίστις ἡμπορεῖ νὰ προσελκυσθῆ τὸ κεφάλαιον, διότι τότε μόνον ἀποφέρει πράγματι».

«Ἐὰν δὲν ὑπάρξη ἀσφάλεια, τὸ κεφάλαιον δὲν προσφέρεται πρὸς ἐπένδυσιν». Αὐτὸ ὠδήγησε τὸν Γερμανὸν Hermann Abs νὰ προτείνῃ τὴν ὑπογραφήν διεθνoῦς συμβάσεως, εἶδους τινὸς Μεγάλης Χάρτας, διὰ τὴν προστασίαν καὶ τὴν διασφάλισιν τῶν ξένων συμφερόντων.

Ἐξ αὐτῶν δύνασθε νὰ ἀντιληφθῆτε ποία ἡ βασικὴ προϋπόθεσις:

Ἐὰν τὸ Κράτος δὲν εἶναι ὁ Φύλαξ Κέρβερος τῆς πίστεως, μὴ πλανώμεθα ἔπενδύσεις δὲν πρόκειται νὰ προσελκυσθοῦν ἀπὸ τὴν εὐρείαν ἰδιωτικὴν ἀποταμίευσιν.

Δεύτερον, ἐὰν τὸ Κράτος δὲν πιστεῖται ὅτι, ἡ ἐπιχειρήσις δικαιούται νὰ ἔχη ἀπεριόριστα, φορολογητέα βεβαίως, κέρδη εἰς ἐποχὴν εἰρήνης καὶ οὐχὶ ἐξαιρε-

τικῆς πολεμικῆς καταστάσεως, πάλιν δὲν πρόκειται νὰ γίνουιν ἐπενδύσεις εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Δύο εἶναι τὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ μόνον ἐξαρτώμενα βασικώτατα ζητήματα.

Τὸ ἓν εἶναι τὸ πιστωτικὸν καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ ἀγορανομικόν.

Ἡ πίστις περιλαμβάνεται εἰς τὸ πιστωτικόν. Ἄνευ πίστεως δὲν δύνανται νὰ υπάρξουιν ἐπενδύσεις μακροπρόθεσμοὶ καὶ δυσχερεστάτης ρευστοποιήσεως. Ἄνευ πίστεως δὲν δημιουργεῖται ἀγορὰ κεφαλαίων.

Πῶς εἶναι πράγματι δυνατόν νὰ υπάρξῃ πίστις εἰς χώραν ὅπου, αὐτὸ τὸ Δημόσιον τὴν τραυματίζει, πρῶτον αὐτὸ καὶ δίδει τὸ χειρότερον παράδειγμα.

Δέον, ὅπωςδῆποτε, νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως τοῦ Δημοσίου διὰ τῆς ρυθμίσεως τοῦ θέματος τῶν Δημοσίων Χρεῶν.

Ἄφ' ἑτέρου, χάρις εἰς τὴν πολιτικὴν σταθερότητα καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν Δημοσίων Οἰκονομικῶν, τὸ νόμισμα εἶναι σταθερώτερον ἀπὸ ὅ,τι ὑπῆρξεν ἐπὶ μακρὰς περιόδους τοῦ Ἐθνικοῦ μας βίου. Συνεπῶς, βασικὴ προϋπόθεσις πρὸς προσέλκυσιν ἐπενδύσεων μικρῶν ἀποταμιευτῶν, εἶναι νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ Κράτος τὴν πίστιν του, τὸ Κράτος νὰ δώσῃ, σταθερῶς καὶ συνεχῶς, δείγματα εὐλικρινῆ πιστοῦ συναλλασσομένου, ἀπαραιτήτως δὲ καὶ μὲ τοὺς Ἕλληνας πολίτας, οἱ ὅποιοι, δὲν ἔχουν συμβληθῇ μὲ αὐτὸ διὰ διεθνῶς κατωχυρωμένων συμβάσεων καὶ νὰ δώσῃ καὶ νὰ δίδῃ πρῶτον τὸ καλὸν παράδειγμα, ὅτι δὲν ἐπωφελεῖται τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος.

Μὲ αὐτὴν τὴν βᾶσιν καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς ἀπολύτου συνειδήσεως ὅτι οἰαδῆποτε ὑποτίμησις τοῦ νομίσματος δὲν πρόκειται νὰ συμπαρασύρῃ καὶ τὰ χρέη δραχμῶν, δύναται νὰ δημιουργηθῇ κλίμα πρόσφορον δι' ἰδιωτικὰς ἀπ' εὐθείας ἐπενδύσεις εἰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἡ προϋπόθεσις αὕτη εἶναι βασικὴ καὶ ἀπαραίτητος.

Παραλλήλως ὅμως, τὸ θέμα τὸ πιστωτικόν, δὲν εἶναι ἀνεξάρτητον τοῦ ὕψους τοῦ τόκου.

Αἱ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ὅταν ὀδηγοῦνται εἰς μακροπρόθεσμον δανεισμόν, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ καταβάλλουιν τόκον ἀνώτερον τοῦ 4% ἢ 5%, διότι ἄλλως δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπιτύχουιν τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς μειώσεως τοῦ κόστους εἰς διεθνή ἐπίπεδα.

Ἦδη, ὅμως, ὑπάρχουιν δημιουργημένοι καταστάσεις δημοσιονομικῆς μορφῆς. Τὸ Κράτος, πρὸς προσέλκυσιν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν, μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἐθέσπισε τὸ ΚΗ' ψήφισμα, τὸ ὅποιον ἐχορήγησε φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς οὐσιώδεις καὶ δὴ εἰς τὸν τομέα ἐκείνον τῶν ἐγχωρίων ἐπενδύσεων, ὁ ὅποιος ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐπέδειξε τὴν μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν καὶ σταθερότητα, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς ἀπολύτου, εἰς σταθερὸν νόμισμα, ἀξίας καὶ δὴ μὲ ἀνοδικὴν ἐξέλιξιν. Οὐδεμίαν ἑτέρα ἐπένδυσις ἐν τῇ χώρᾳ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τοιαύτην ἀσφάλειαν καὶ ὡς ἐκ τούτου, προσεῖλκυσε καὶ προσελκύει τὴν ἰδιωτικὴν ἐπένδυσιν, παρὰ τὴν σχετικῶς μικροτέραν καθαρὰν ἀπόδοσιν καὶ παρὰ τὴν ὀνομαστικοποιημένην ἰδιοκτησίαν.

Δευτέρα δημιουργημένη κατάσταση είναι ή του άφορολογήτου τῶν τραπεζιτικῶν καταθέσεων, ή ὅποια ἰσοδυναμεῖ εἰς σημαντικὴν τῶ ὄντι προσάφησην τοῦ ἀκαθαρίστου πρὸ φορολογίας οἰνοῦ εἰσοδήματος.

Ἐάν, συνεπῶς, εἰλικρινῶς ἀποβλέπωμεν εἰς τὴν προσέλευσιν τῆς ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν εἰς ἐπιτυχίαν ἄλλως εἰμὴ ἔάν, πλήν τῆς ἐπιδιώξεως τῆς μεγίστης ἀσφαλείας τῆς τοποθετήσεως, ὑπάρχη καὶ τὸ ὑλικὸν θέλημα τῆς ὑψηλοτέρας ἀμοιβῆς. Καί, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνεται ὑπερμέτρως τὸ κόστος παραγωγῆς, διότι τοιοῦτον τι θὰ ἀπετέλει τορπιλισμὸν τῆς προσπαθείας, δέον νὰ καταφύγη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν θέσπισιν τοῦ ἀφορολόγητου τῶν εἰσοδημάτων ἐκ βιομηχανικῶν ἐπενδύσεων.

Γνωρίζω ὅτι, πολλοὶ καὶ διὰ ποικίλους σκοποῦς, θὰ ἐκφράσουν τὴν ἀτάληξίν των, πῶς ἀποτολμάται τοιαύτη πρότασις, ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἡ Κυβέρνησις ἐν προκειμένῳ νὰ ἐπιδείξη πρωτοτυπίαν· ἄλλαι χῶραι, ἡ Γερμανία, τὸ Πόρτο Ρίκο, αἱ Ἰνδία, πρὸ πολλοῦ ἐθέσπισαν τοιοῦτον μέτρον, τὸ ὅποιον ἄλλως τε αὐτὸ μόνον του δὲν ἤρκεσε εἰς ὅλας τὰς χώρας διὰ νὰ ἀποδώσῃ ὅτι θὰ ἦτο ἐπιθυμητόν.

Καί, αὐτὸ μὲν, ἀφορᾷ τὰ ὁμολογιακὰ βιομηχανικὰ δάνεια ἢ τὰ ἐκ μετοχῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων προκύπτοντα κέρδη. Ἄλλ' ὡς ἐλέχθη προηγουμένως, ἡ ἔννοια τοῦ κέρδους εἶναι τί τὸ ἐξαιρετικὰ ἀκόμη δύσπεπτον εἰς ἐνίοις τομεῖς τῆς Κρατικῆς Διοικήσεως.

Καὶ ἐνῶ αἱ φοροτεχνικαὶ ὑπηρεσίαι μετὰ μεγίστου ζήλου καὶ ἱκανοποιήσεως ἐπιδιώκουν τὴν ἀνεύρεσιν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλειτέρων κερδῶν, ἄλλος τομεὺς τῆς Κρατικῆς Δραστηριότητος, ὁ ὅποιος ἔχει μονοπωλήσει τὴν τιμὴν τῆς διατηρήσεως τοῦ τιμαριθμοῦ εἰς χαμηλὰ ἐπίπεδα καὶ φιλοδοξεῖ νὰ ἔχει τὴν ἱκανότητα συντάξεως προὑπολογισμῶν ὄλων τῶν βιομηχανικῶν κλάδων καὶ ὄλων τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, στηριζόμενος εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἀγορανομικοῦ κώδικος καὶ σωρείας Ἀγορανομικῶν Διατάξεων, συνταχθεῖσῶν καὶ συντασσομένων ἐκ τοῦ προχείρου, διευθύνει πράγματι ἀβασανίστως τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν καὶ ἀποτρέπει πᾶσαν σοβαρὰν ἐπένδυσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν· καὶ αὐτό, ἐν ὀνόματι τῆς προστασίας δῆθεν τοῦ, ὑπὸ μορφὴν καταναλωτικοῦ κοινοῦ, ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ἔκτασις, τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ, τὸ ὅποιον ἡ προστασία αὐτὴ ὑπὸ μορφὴν ἀγορανομικῶν διατάξεων καὶ παρεμβάσεων, προσενεῖ ἢ ὅλη αὐτὴ Κρατικὴ παρεμβολὴ προστατῶν δι' ἀστυνομικῶν μέτρων εἰς οἰκονομικὰ προβλήματα, θὰ κατηγορεῖτο ἐν μᾶ νυκτὶ ὀλόκληρος αὐτὸς ὁ σχηματισμὸς, ὁ ὅποιος μόνον ζημίαις συσσωρεύει εἰς τὸ καταναλωτικὸν κοινὸν καὶ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν. Ἄλλὰ ἐνῶ πλείστοι ὑπουργοί, εἰς τὰς προγραμματικὰς αὐτῶν δηλώσεις, ἐξήγγειλαν τὴν κατάργησιν τῶν ἀστυνομικῶν αὐτῶν ἀντιοικονομικῶν συστημάτων, δὲν ἐνεφανίσθη εἰσέτι ὁ Ὑπουργὸς μὲ τὸ πολιτικὸν θάρρος ποῦ ἀπαιτεῖται.

Προϋπόθεσις προσελκύσεως ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἡ κατάργησις, ἢ ἀπόλυτος κατάργησις, τοῦ περιορισμοῦ τοῦ κέρδους.

Οὐδεμία ἐπιχείρησις δύναται τιμῶς καὶ εἰλικρινῶς νὰ ἐξαγγείλῃ εἰς μίαν πρόσκλησιν κεφαλαιούχων, πρὸς συμμετοχὴν εἰς μετοχικὸν κεφάλαιον, ποίαν

ἀπόδοσιν δύναται νὰ προσδοκᾷ μετὰ βεβαιότητος. Ἐὰν ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι ἐπιτυχῆς καὶ ἀνήκει εἰς κλάδον βραδείας κυκλοφορίας, τὰ καθοριζόμενα ἀγορανομικὰ θεμιτὰ ὅρια μόνον τὸν γέλωτα δύνανται νὰ προκαλέσουν.

Ἐναντίως, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ καὶ ἄνευ ἀποτυχίας, ἀλλὰ ἐν περιπτώσει παρεμβάσεως μετὰ ζήλου τῆς ἀγορανομικῆς ἀρχῆς, τὸ μόνον βέβαιον εἶναι ποῖος θὰ ἀπολέσῃ τὴν ἐπένδυσίν του.

Προϋπότητες, ὅθεν, ἐπίσης βασική, εἶναι ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἐννοίας τοῦ κέρδους μὲ πλήρη ἐλευθεριότητα· διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν χώραν αὐτὴν νὰ χάσωμεν ἀκόμη καὶ οἱ ἐπιχειρηματῆται τὴν πραγματικὴν ἐννοιαν τοῦ κέρδους καὶ ἀκούονται, ἐνίοτε, αἱ ἀπίθανοι ἐκφράσεις κέρδους πρὸ ἀποσβέσεων, ὡς ἐὰν ἐλέγετο κέρδος πρὸ ὑπολογισμοῦ τῶν ἐργατοῦπαλληλικῶν ἀμοιβῶν.

Εἶναι δέ, τοσοῦτω καταπληκτικώτερον τὸ πρᾶγμα, ὅτι, μετὰ τοὺς μικροεπαγγελματίας ὅλη ἡ μανία τῆς ἀγορανομικῆς ἀρχῆς στρέφεται κατὰ τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ἐνῶ ἄλλαι ἐπιχειρήσεις, δόξα τῷ Θεῷ, ἔχουν μείνει ἐκτὸς τῆς σφαίρας τοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν προστασίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἴδου τινὲς τῶν προϋποθέσεων αἱ ὁποῖαι δεόν νὰ πληρωθοῦν διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἐλπίς προσελκύσεως ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν.

Αἱ ἐπενδύσεις αὗται πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν, διότι ἀποτελοῦν τὴν μόνην ὑγιᾶ πηγὴν ἀντλήσεως κεφαλαίων.

Τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κεφάλαια, ἐὰν μὲν χορηγοῦνται ὑπὸ μορφήν πιστώσεων διὰ μηχανήματα ἀπαραίτητα διὰ νέας ἐγκαταστάσεις, ἔχουν καλῶς· ἐὰν, ὅμως, ἔρχονται ὑπὸ μορφήν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν πρὸς δραχμοποίησιν καὶ δημιουργίαν δραχμῶν διὰ ἐπιχωρίους δαπάνας, ἐνέχουν σοβαροὺς κινδύνους.

Αἱ ἐπενδύσεις τῆς εὐρείας ἑλληνικῆς ἀποταμίευσεως πρέπει νὰ ἐπιδιωχθοῦν διότι θὰ δημιουργήσουν εὐρύτερον ἐνδιαφέρον καὶ ἴδιον συμφέρον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας τὴν ὁποῖαν θὰ ἀγαπήσουν περισσότερο Ἕλληνες καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἐλπίς συνεχοῦς διευρύνσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ἡ ὅλη προσπάθεια ἀποβλέπει, εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἀπαραίτητων προϋποθέσεων, διὰ τὴν προσέλκυσιν κεφαλαίων ἀπὸ τὴν ἀποταμίευσιν εὐρύτερων στρωμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐξέυρεσις καὶ προσέλκυσις τῶν κεφαλαίων εἶναι μέσον. Σκοπὸς εἶναι ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ ποιοτικὴ βελτίωσις αὐτῆς.

Ἐὰς προσέξωμεν πάρα πολὺ· ἡ παραγωγή διὰ τὴν παραγωγὴν οὐδὲν ἔχει νόημα, ἡ παραγωγή πρέπει νὰ ἔχει ἐξησφαλισμένην κατανάλωσιν.

Ἡ προσπάθεια ἐκβιομηχανίσεως καὶ ἀναπτύξεως, τότε μόνον θὰ ἔχῃ νόημα, ὅταν θὰ ἔχῃ μελετηθῇ ἡ ἐγχώριος ἀγορὰ καὶ αἱ ἀπορροφητικαὶ αὐτῆς ἱκανότητες καί, συναρτήσῃ τῆς γεωγραφικῆς μας θέσεως καὶ τοῦ ἐπιζοιμένου κόστους, αἱ δυνατότητες ἐξαγωγῆς τῶν δυναμένων νὰ παραχθοῦν προϊόντων.

Ἡ παρὰ τῶν βιομηχανικῶν κλάδων ἐπιμελής διερεύνησις τῶν ἐγχωρίων καὶ ἐξαγωγικῶν δυνατοτήτων, εἶναι προϋπότητες ἀναπτύξεως, βελτιώσεως, τῶν βιομηχανικῶν μας ἐπιχειρήσεων.

Ἡ ὑπερπαραγωγή οὐδένα ὠφελεῖ· καὶ ἄγομαι εἰς τὴν σκέψιν ὅτι, ἡ Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ ἀπαγορευθῆ ἢ νὰ δυσχεραίνῃ, θὰ ἔδει νὰ ἐξετάσῃ σοβαρῶς τὴν περίπτωσιν διευκολύνσεως καὶ ἐνθαρρύνσεως συνενοήσεων εἰς τοὺς κόλπους ἐκάστου κλάδου, διὰ τὴν παραγωγήν ὑπὸ εὐνοϊκωτέρους δυνατοὺς ὁρους τῶν πιθανῶς καταναλωθησομένων προϊόντων.

Οὕτω, τὸ κόστος τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως, τὸ ὅποιον ἐμφανίζεται παρ' ἡμῖν ὑπέρογκον, θὰ μειωθῆ ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τῆς κτήσεως τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τῆς διαθέσεως τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων.

Ἐπὶ τῶν ὁμοίων καὶ περιπτώσεων βιομηχανικῶν κλάδων οἱ ὅποιοι, ἐνδεχομένως, οὐδέποτε θὰ δυνηθοῦν ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος νὰ ἀποβοῦν συναγωνιστικοί.

Ἐὰν τὴν διατήρησιν αὐτῶν ἤθελε κρίνει, ἡ Κυβέρνησις, ὡς ἐθνικῶς ἀπαραίτητον, τότε, διὰ τὰς περιπτώσεις αὐτάς, δὲν πρέπει νὰ διευκολυνθῆ ἢ ἀναζητήσις ἰδιωτικῶν κεφαλαίων, οὔτε ἡ χορήγησις πιστώσεων ἀπὸ τὰς καταθέσεις τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν. Εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτάς περιπτώσεις, τὰ κεφάλαια δέον νὰ διατεθοῦν ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ Κράτους καί, ἐὰν τὰ προϊόντα διατίθενται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, δὲν νοεῖται, ἐπ' ἀπειρον, ὅτι θὰ εἶναι δυνατόν νὰ διατίθενται εἰς τιμὰς ἀνωτέρας τῶν διεθνῶν· θὰ πρέπει, συνεπῶς, νὰ ἐπιδοτοῦνται, ὥστε νὰ διαθέτουν τὰ προϊόντα εἰς τὰς διεθνεῖς τιμὰς.

Ἐν ὄψει τῆς Κοινῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀγορᾶς, εἶναι προφανές ὅτι, δέον νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ ζήτημα τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων, τὰ ὅποια, διὰ τὸν ἕνα ἢ ἄλλον λόγον, δίδονται ὡς πρώτη ὑλὴ εἰς τὴν ἐλληνικὴν βιομηχανίαν εἰς τιμὰς ἄλλας ἢ τὰς διεθνεῖς, εἴτε πρὸς προστασίαν τοῦ παραγωγοῦ, εἴτε πρὸς ἐξοικονόμησιν συναλλάγματος, εἴτε διὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰσαγωγικῶν δασμῶν.

Βασικὴ προϋπόθεσις ὑγιοῦς βιομηχανίας εἶναι, νὰ ἔχῃ αὕτη ὑγιὲς κόστος· δὲν νοεῖται, ὅθεν, νὰ χρησιμοποιηθῆ ἡ βιομηχανία πρὸς ἐπίδοτήσιν ἄλλων τομέων, διότι ἡ ἔμμεσος αὕτη φορολογία βαρύνει καταστρεπτικῶς πᾶσαν ἐπιχείρησιν.

Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐπανεξέτασις τοῦ εὐρυτάτου τούτου προβλήματος, ὥστε νὰ διευκρινισθῆ ἡ ἔκτασις τῆς ἐπιδοτήσεως εἰς ἐκάστην περίπτωσιν.

Ἐὰν αἱ δυσμενεῖς συνθήκαι λειτουργίας ὑφ' ἃς τελεῖ σήμερον ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία δὲν θεραπευθοῦν, οἱ σοβαροὶ ἐπιχειρηματίαι, οἱ ὅποιοι διοικοῦν τὰς ὑφισταμένας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, οὐδέποτε θὰ διαπράξουν τὴν ἐπιπολαιότητα νὰ καλέσουν τὸ εὐρὺ ἐλληνικὸν κοινὸν νὰ δώσῃ τὴν ἀποταμίευσίν του εἰς μακροπροθέσμους ἐπενδύσεις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ.

Ἐὰν εἶναι αἱ ἀναπτυχθεῖσαι σκέψεις ἀφετηρία στοχασμῶν, ἃς δοθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ ἀναληφθοῦν ἀποφασιστικαὶ πρωτοβουλίαι μὲ πραγματικὸν πολιτικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν θάρρος.

Ὁ χρόνος παρέρχεται ταχέως, ἡ βραδύτης, τὰ ἡμίμετρα δύνανται νὰ ἀποβοῦν μοιραῖα.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι αἱ ἐκτεθεῖσαι προϋποθέσεις οὔτε οὐτοπία εἶναι, οὔτε ἀπραγματοποίητοι. Εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἠνωμένης Δυτικῆς Εὐρώπης, ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία δύναται νὰ ἀποκτήσῃ ἐπίζηλον θέσιν ἐὰν τὸ θελήσουν ὅλοι.